

FNH Finansnæringens Hovedorganisasjon

Finansnæringens Servicekontor

**SPAREBANK
FORENINGEN**

Stortingets Finanskommité

0026 OSLO

Att.: Saksordfører Marianne Aasen Agdestein

Deres ref.

Deres brev

Vår ref.

2005/00765 FNH

200000157 Sb.for

Dato

03.05.2006

Ad. Ot.prp. nr. 66 (2005-2006) Om lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven, verdipapirhandelloven og i enkelte andre lover (nytt kapitaldekningsregelverk).

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) og Sparebankforeningen i Norge (Sparebankforeningen) viser til finanskomiteens behandling av ovennevnte sak, hvor det er satt frist for eventuelle skriftlige merknader innen 04.05.06, kl. 12.00. De to foreninger ønsker med dette brevet å knytte noen merknader til forslaget fra Finansdepartementet i forhold til problemstillinger som finanskomiteen, etter vårt syn, bør være spesielt oppmerksom på.

1. Betydningen av mest mulig like kapitaldekningsregler mellom Norge og øvrige EØS-land

De lovbestemmelser om kapitaldekning som foreslås i proposisjonen er i samsvar med tidligere lovtradisjon ved at det innenfor rammen av lovbestemmelsene vil det bli fastsatt utfyllende forskriftsbestemmelser. Et spesielt forhold i denne saken er at de utfyllende bestemmelsene vil bli meget omfattende. Når man nå gjennomfører EUs reviderte kapitaldekningsdirektiv er det etter vårt syn av stor betydning at det ikke oppstår forskjeller av betydning landene i mellom.

Forrige gang Norge innførte nye kapitaldekningsregler for kredittinstitusjonene på slutten av 1980-tallet, var konkurransen i det norske finansmarkedet stort sett av innenlandsk karakter, dvs. konkurranse mellom norske banker. I dag er situasjonen en ganske annen. Større utenlandske banker (datterbanker og filialer) har en markedsandel på utlån på om lag 30 % i det norske markedet, og det har særlig vært en kraftig vekst det siste året. Markedsandelen for utenlandske aktører er høy i en europeisk sammenheng. Etter gjennomføringen av EUs reviderte kapitaldekningsdirektiv i Europa, vil minstekravene til kapitaldekning for slike større utenlandske bankers virksomhet i Norge i praksis bli bestemt av hjemlandet til konsernspissen, enten den norske virksomheten er organisert gjennom filial eller dattervirksomhet, jf. artikkel 129 (2) i det reviderte kapitaldekningsdirektivet.

Postboks 2473 Solli
0202 Oslo
Tlf. 23 28 42 00
Fax. 23 28 42 01
NO 981 423 682

Postboks 6772 St. Olavs plass
0130 Oslo
Tlf. 22 11 00 75
Fax. 22 36 25 33
NO 971 531 045

Kapitaldekningsregelverket er en helt sentral del av myndighetenes regulering for å hindre finansiell ustabilitet. Minstekravene skal dessuten sikre at institusjonene har en minste bufferkapital som skal beskytte bankens innskytere og alminnelige kreditorer for tap. EUs reviderte kapitaldekningsdirektiv basert på Baselkomiteens anbefalinger, har flere formål: Styrke den finansielle stabiliteten i EØS-området, styrke konkurransekraften til medlemsstatenes kredittinstitusjoner og fjerne hindringer for en effektiv konkurranse i det indre markedet for finansielle tjenester. EU legger klart til grunn at det nye regelverket er trygt og forsvarlig og at det derfor bør gjennomføres mest mulig likt i alle EØS-land. En slik lik gjennomføring er da også en forutsetning for å sikre en effektiv konkurranse, bl.a. i kredittmarkedet, til fordel for fellesskapets innbyggere og bedrifter.

Det faktiske nivået av ansvarlig kapital i den enkelte institusjon vil bli bestemt ut fra minstekravene og individuelle behov for en margin til minstekravene som tar høyde for samlet risikoeksponering og behovet for en buffer i forhold til fremtidige uforutsette tap. Et krav om til enhver tid å ha en forsvarlig ansvarlig kapital forankres i loven gjennom det forslag departementet har lagt frem, jf. finansvl. § 2-9 b. På grunn av at institusjonene også har behov for å sikre sin handlefrihet (jf. at institusjoner som ikke oppfyller minstekravene til kapitaldekning vil kunne bli satt under offentlig administrasjon), vil institusjonenes tilleggsmuffer ikke automatisk kunne reduseres dersom minstekravene økes. Det må således legges til grunn at dersom det fra norsk side foretas eventuelle innskjerpinger i forhold til de internasjonale minstekravene, vil dette ha en direkte virkning på den faktiske kapitalisering i norske institusjoner.

Det er allment akseptert i finansmarkedene at betjening av egenkapital og annen ansvarlig kapital er betydelig dyrere enn betjening av fremmedkapital (gjeld). Teorier som legger til grunn at den totale finansieringskostnaden til en bedrift er upåvirket av forholdet mellom gjeld og egenkapital, fordi kreditorer løpende vil justere avkastningskravet etter nivået på egenkapitalen og dermed risikoen for kreditorene, er ikke forankret i hvordan finansmarkedene faktisk fungerer. Det er for øvrig spesielt problematisk å legge slike antagelser til grunn for kredittinstitusjoner hvor risikoen knyttet til institusjonens virksomhet i mange tilfeller er spesielt vanskelig å vurdere.

Det er de to foreningers syn at en eventuell gjennomføring av det nye kapitaldekningsregelverket i Norge som medfører at norske institusjoner i praksis får høyere minstekrav til ansvarlig kapital enn det konkurrerende utenlandske institusjoner har, vil medføre at norske virksomheter, alt annet likt, vil få en lavere lønnsomhet enn utenlandske institusjoner. Den sterke konkurransen fra utenlandske institusjoner i det norske kredittmarkedet gjør at norske institusjoner over tid ikke kan ta høyere priser enn utenlandske konkurrenter. Slike forskjeller vil først påvirke lønnsomheten på de forretningsområder innstramningene gjelder. Dersom slike potensielle forskjeller i lønnsomhet mellom norske og utenlandske institusjoner skulle vedvare over tid, vil det kunne få konsekvenser for norske institusjoners evne til å overleve som selvstendige institusjoner. Det kan således også sies å være en nær sammenheng mellom konkurransekraft og soliditet. En eventuell utvikling der norske institusjoner taper i konkurransen med utenlandske institusjoner, vil også kunne ha direkte betydning for verdiskapningen i den norskbaserte finansnæringen og for norske arbeidsplasser. Alt i alt tilsier dette at det bør legges opp til at de norske kapitaldekningsreglene blir så like som mulig med reglene i de land hvor de viktigste konkurrentene til norske institusjoner hører hjemme. Særskilte behov for soliditetsmessig oppfølging av enkeltinstitusjoner bør håndteres gjennom

den tilsynsmessige oppfølging og ikke gjennom økte minstekrav, jf. de utvidede aktivitetskrav og hjemler for Kredittilsynet (pilar 2) som innføres ved nytt kapitaldekningsregelverk.

FNH og Sparebankforeningen er glade for at departementet i proposisjonen skriver at de vil vektlegge hensynet til like rammevilkår i det videre arbeidet med kapitaldekningsregelverket, herunder at de vil følge nøye det samordningsarbeid som er satt i gang på nordisk plan mellom tilsynsmyndighetene der og gjennom CEBS, slik at det ikke skal oppstå utilsiktede forskjeller i regelverket mellom Norge, Norden og de øvrige EØS-land. Vårt anliggende i dette brev er imidlertid å påpeke den usikkerhet som har oppstått ved at departementet synes å fastholde at det kan foreligge soliditetsmessige hensyn som taler for at man ved utformingen av de utfyllende forskriftene bevisst innfører strengere minstekrav til ansvarlig kapital i Norge enn i andre land. Gitt den store betydningen gjennomføringen av dette regelverket har for norskbasert finansnæring vil det etter vårt syn være ønskelig at finanskomiteen i sin innstilling til lovforslaget trekker opp noen prinsipper og rammer for gjennomføringen av det omfattende forskriftsregelverket som nå skal fastsettes av Finansdepartementet.

2. Innretningen av de utfyllende forskriftene

Etter vårt syn skaper to uttalelser i proposisjonen en uheldig usikkerhet om innretningen av de utfyllende kapitaldekningsforskriftene. I proposisjonen pkt. 5.3 heter det:

"Hensynet til institusjonene og like rammevilkår må, som departementet også skrev i høringsnotatet, veies opp mot andre viktige hensyn som ligger til grunn for utformingen av kapitaldekningsregelverket. På enkelte avgrensede områder kan det være særlige soliditetsmessige hensyn som kan veie tyngre enn konkurransemessige hensyn. Departementet vil videre understreke at det i lovutkastet i denne proposisjonen i liten grad tas stilling til de valgmuligheter direktivet åpner for ved gjennomføring i nasjonal lovgivning. Utfyllende bestemmelser vil bli fastsatt i forskrifter, og nasjonale tilpasninger vil bli tatt standpunkt til i forbindelse med fastsettelsen av disse forskriftene."

I pkt. 7.7 i proposisjonen skriver departementet:

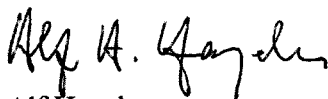
"Når det gjelder prinsippene for gjennomføring av pilar I, og hensynet til norske institusjoners konkurranseevne, viser departementet til omtalen i avsnitt 5.3, der departementet skriver at hensynet til lik implementering og rammevilkår må veies opp mot andre viktige hensyn som ligger til grunn for utformingen av kapitaldekningsregelverket. Nasjonale tilpasninger vil bli nærmere vurdert i forbindelse med fastsettelse av forskrifter, og hensynet til norske institusjoners konkurranseevne vil selvfølgelig bli vektlagt. Departementet har imidlertid ikke sammenfallende syn med FNH om at avvik fra gjennomsnittsbetraktninger kun bør korrigeres under pilar II som utgjør en vurdering av samlet kapitalbehov for den enkelte institusjon. Det er departementets syn at strukturelle forhold i markedet som gjelder alle markedsaktører, bør tas hensyn til under pilar I fremfor under den individuelle vurderingen i pilar II. Departementet viser i denne sammenheng også til at Baselkomiteen vektlegger at rammeverket bør implementeres på en måte som passer inn i nasjonale forhold, og at nasjonale myndigheter må vurdere minimumskravenes egnethet og relevans nasjonalt."

De to foreninger vil oppfordre finanskomiteen i sin innstilling til lovforslaget om å understreke betydningen av at konkurransemessige forhold vektlegges sterkt når de utfyllende kapitaldekningsforskriftene skal utformes. Det er viktig av hensyn til norske banker og andre kredittinstitusjoner, og de arbeidsplasser disse representerer, at forskjeller i disse rammebetingelsene i forhold til det utenlandske institusjoner opererer under, begrenses så mye som mulig. Vi vil minne om at det fra EUs side legges til grunn at de nye direktivbestemmelsene om kapitaldekning, sammen med utfyllende regler og retningslinjer, vil representere et forsvarlig regelverk for medlemslandene. I lys av det ovennevnte bør det etter vårt syn påligge departementet nøye å vurdere de konkurransemessige konsekvensene av innføring av eventuelle strengere kapitaldekningsregler eller vesentlige avvik fra EUs direktivbestemmelser, samt godtgjøre behovet for slike bestemmelser, før de eventuelt gjennomføres i forskrift.

Til slutt vil vi peke på at når et så omfattende regelverk skal gjennomføres i norsk rett over kort tid, samtidig som tilsvarende regelverk skal innføres i alle andre EØS-land, er det vanskelig å overskue alle konkurransemessige konsekvenser for norske banker og kredittinstitusjoner. Det vil derfor være ønskelig om finanskomiteen i sin innstilling påpeker at gjennomføringen av det utfyllende regelverket i forskrift bør vurderes etter noe tid, dersom det skulle oppstå vesentlige konkurransemessige ulemper for norske institusjoner som følge av dette regelverket, og som man ikke forutså da regelverket ble innført.

Vennlig hilsen

for Finansnæringens Hovedorganisasjon

Alf Hageler
Direktør

for Sparebankforeningen i Norge

Arne Hyttnes
Adm. direktør